

Engelse furie Terschelling herdenkt zeeslag uit 1666

→ Op deze kopergravure van Gaspar Bouttats wordt de Engelse furie verbeeld.
FOTOF: KNSMUSEUM

De vergeten ramp van de eilanders

Terschelling herdenkt vandaag de 'Engelse furie' van 350 jaar geleden, waarbij tweeduizend opvarenden omkwamen en West-Terschelling afbrandde.

Charlot Verloren
TERSCHELLING

Het is 19 augustus 1666. De Tweede Engelse Oorlog is in volle gang als voor de kust van Vlieland tientallen branders – brandende schepen die andere schepen aan moeten steken – richting een Nederlandse loopvaardijkoot varen. De Engelsen brengen onder leiding van kapitein Robert Holmes 170 schepen met kostbare handelsvoorraden tot zinken. Tweeduizend mensen komen om, de economische schade loopt tot in de miljoenen. Een dag later steken Engelse soldaten het dorp West-Terschelling in brand, enkel de vuurtoren en een paar huizen blijven staan.

Het is 19 augustus 2016. Terschelling en Vlieland staan een week lang stil bij de gebeurtenissen van 350 jaar geleden. Veel eilanders zijn er

verbolgen over dat de ramp zo weinig aandacht krijgt, zegt Hans Geijzenbeek, voorzitter van de Stichting 1666-2016 Terschelling, die de herdenking organiseert. "Goed, we hoeven er niet om te lullen, maar het verdient gewoon een plekje in de boeken."

Het was een uitzonderlijk bloedig gebuccen, zegt Geijzenbeek. Ook economisch was de klap zwaar. "De beurs in Amsterdam sloot drie dagen om een kerk te voorkomen."

In Engeland wordt *Holmes' bonfire* (het vreedzaam van Holmes) juist gevierd, in Nederland wordt het vergeten. Voor de slag bij Chatham die een jaar later volgde, is dit weer andersom: tijdens deze zeevlug leidde de Engelse vloot een enorme nederlaag.

Men denkt niet graag terug aan nederlagen, maar de furie was meer dan dat, zegt historicus

Anne Doodens. "Die heeft een vaste plaats en functie in het verhaal rond Michiel de Ruyter." De Ruyter had het tijdens de furie te druk met een ruide met Cornelis Tromp in Zeeland, de vloot in het noorden was daardoor een moeilijke prooi. De schaarste en woede rondom de furie was groot en leidde uiteindelijk tot de zeeslag bij Chatham.

Doodens schreef samen met Jan Houten een boek over de furie. "Om een compleet beeld van die oorlog en die tijd te krijgen, moeten de gebeurtenissen in de geschiedenisboeken in. Maar ze worden volledig genegeerd."

De lespildkotten van de strieding over de Engelse furie hebben hun weg naar scholen in

het noorden inmiddels gevonden. Doodens probeerde tevergeefs een plek te krijgen in de canon van de Nederlandse geschiedenis, maar de samenstellers van de Friese canon zijn positiever gestemd. Het is Anne Doodens en Hans Geijzenbeek om het even. "Als het maar in de boeken komt."

170

→ De Engelsen brachten tijdens de Engelse furie 170 schepen met kostbare handelsvoorraden tot zinken, voor de kust van Vlieland.

Herdenking ook in virtual reality

De herdenking op Terschelling duurt een week. Prinsdagens rijden door de straten, de ramp wordt geprojecteerd op de vuurtoren en op de oorspronkelijke historische wandeling. De virtual reality-app '1666' moet de ramp interessanter maken voor de jeugd. De organisatie rekent op duizenden bezoekers, afgewachten van zoveel mogelijk Nederlandse als de Britse marine zijn aanwezig. Ook op Vlieland wordt de ramp, in iets mindere mate, herdacht.